

**UCHWAŁA NR LII/1009/14
RADY MIASTA OŚWIĘCIM**

z dnia 28 maja 2014 r.

w sprawie przyjęcia sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Oświęcimiu za 2013 rok.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r. poz. 594 ze zm.) w związku z art. 110 ust. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r. poz. 182 ze zm.) - **Rada Miasta Oświęcim postanawia:**

§ 1. Przyjąć sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Oświęcimiu za 2013 rok, jak w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Oświęcim.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

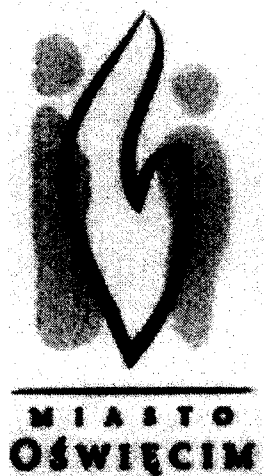

Piotr Hertig

Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr LII/1009/14

Rady Miasta Oświęcim

z dnia 28 maja 2014 r.

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY
SPOŁECZNEJ W OŚWIĘCIMIU ZA ROK 2013**

Kwiecień 2014 rok

SPIS TREŚCI

- 1. WPROWADZENIE s. 3**
- 2. KADRA OŚRODKA s. 4**
- 3. KLIENCI POMOCY SPOŁECZNEJ s. 5**
- 4. KRYTERIA PRYZNAWANIA ŚWIADCZEŃ Z POMOCY SPOŁECZNEJ s. 5**
- 5. DOMINUJĄCE PROBLEMY KLIENTÓW POMOCY SPOŁECZNEJ s. 10**
- 6. ŚWIADCZENIA POZAMATERIALNE - PRACA SOCJALNA s. 15**
- 7. SYSTEM POMOCY BEZDOMNYM s. 18**
- 8. PROJEKTY I PROGRAMY REALIZOWANE PRZEZ MIEJSKI OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W OŚWIĘCIMIU W 2013 ROKU s. 20**
- 9. ZADANIA OBEJMUJĄCE REALIZACJĘ ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH I ŚWIADCZEŃ Z FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO s. 26**
- 10. POTRZEBY W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ s. 29**

Rozdział 1

WPROWADZENIE

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu został powołany Uchwałą Nr XVIII/81/91 Rady Miejskiej w Oświęcimiu z dnia 18 kwietnia 1991 r. w sprawie utworzenia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Oświęcimiu.

Ośrodek działa w oparciu o Statut nadany mu przez Radę Miasta Oświęcim oraz Regulamin Organizacyjny zatwierdzony przez Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Oświęcimiu.

Głównym przedmiotem działalności Ośrodka jest wykonywanie szeroko rozumianych zadań pomocy społecznej, w tym przede wszystkim określonych ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jedn. Dz.U. z 2013 r. poz. 182 ze zm.).

Ponadto, Ośrodek realizując zadania z zakresu pomocy społecznej podejmuje szereg działań polegających na rozwijaniu nowych form wsparcia, w tym realizuje projekty i programy mające na celu usamodzielnienie i integrację społeczną osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Obok zadań pomocy społecznej, Ośrodek w roku 2013 wykonywał także inne zadania miasta Oświęcim, w tym zlecone z zakresu administracji rządowej. Zadania te obejmują:

1) realizację świadczeń rodzinnych, regulowanych ustawą z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tekst jedn. Dz.U. z 2013 r., poz. 1456 ze zm.),

2) potwierdzanie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jedn. Dz.U. z 2008 r., poz. 1027 ze zm.),

3) udzielanie pomocy osobom uprawnionym do alimentów, regulowanej ustawą z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tekst jedn. Dz.U. z 2012 r., poz. 1228 ze zm.),

4) wspieranie rodziny i współfinansowanie pieczy zastępczej, regulowane ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn. Dz.U. z 2013 r., poz. 135 ze zm.),

5) udzielanie pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie miasta Oświęcim, t. j. stypendium szkolnego i zasiłku szkolnego, które są regulowane

ustawą z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm.),

6) przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, regulowane ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. Nr 180, poz. 1493 ze zm.),

7) przeciwdziałanie narkomanii, regulowane ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jedn. Dz.U. z 2012 r., poz. 124 ze zm.),

8) przeciwdziałanie alkoholizmowi, zgodnie z gminnym programem profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na terenie miasta Oświęcim na rok 2013, stanowiącym załącznik do uchwały Nr XXX/556/12 z dnia 20 grudnia 2012 r.

Rozdział 2

KADRA OŚRODKA

Kadrę Ośrodka wg stanu na dzień 31 grudnia 2013r. stanowiło 71 osób, zatrudnionych w ramach 69,0 etatów, w tym: dyrektor i zastępca, główny specjalista ds. prawno-administracyjnych, 19 pracowników Działu Pomocy Środowiskowej, 5 pracowników Działu Pomocy Środowiskowej - Noclegownia Miejska w Oświęcimiu, 6 pracowników Działu Świadczeń Rodzinnych i Spraw Alimentacyjnych, 10 pracowników Działu Pomocy Środowiskowej – Sekcja Specjalistycznej Pracy Socjalnej i Profilaktyki Społecznej w tym 2 asystentów rodziny, 5 pracowników w Biurze projektu POKL „Czas na aktywność”. Pozostałych 23 pracowników realizowało zadania obsługowe Ośrodka, w tym: w Dziale Finansowo-Księgowym, w Dziale Świadczeń Pomocy Społecznej, w Dziale Kadr i Administracji.

Ponadto w ramach współpracy z PUP Oświęcim Ośrodek dodatkowo zatrudniał 4 osoby w ramach prac interwencyjnych.

Warto zaznaczyć, iż w Ośrodku pracuje wyspecjalizowana kadra, która w sposób stały i systematyczny podnosi swoje kwalifikacje zawodowe. Struktura poziomu wykształcenia pracowników Ośrodka kształtuje się w sposób następujący:

- * 74,6 % pracowników Ośrodka posiada wykształcenie wyższe,
- * 25,4% posiada wykształcenie średnie.

Specyfika problemów występujących w lokalnym środowisku powoduje, iż świadczenie pracy socjalnej wymaga coraz większej specjalizacji i profesjonalizacji usług, dlatego pracownicy

Ośrodka uczestniczą w szeregu przedsięwzięć edukacyjnych mających na celu podniesienie kompetencji zawodowych.

Rozdział 3

KLIENCI POMOCY SPOŁECZNEJ

W Oświęcimiu wg stanu na dzień 31 grudnia 2013 r. zamieszkiwało **38.840** mieszkańców. Spośród nich Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej objął wsparciem finansowym, rzeczowym i usługowym **1.807** rodzin, w których żyło **4.101** osób. Ponadto **711** środowisk skorzystało z pomocy wyłącznie w postaci pracy socjalnej, w środowiskach tych żyło **928** osób, łącznie z pomocy skorzystało **2.518** osób i rodzin, w których żyło **5.029** osób - co stanowi **12,95 %** ogółu ludności miasta.

Podstawowym narzędziem w oparciu, o które przyznaje się świadczenia z pomocy społecznej jest **rodzinny wywiad środowiskowy**. Wywiad przeprowadza się w miejscu zamieszkania osoby lub rodziny albo w miejscu jej pobytu. W 2013 roku pracownicy socjalni przeprowadzili 5.030 wywiadów środowiskowych i 416 wywiadów u osób zobowiązanych do alimentacji.

Przyznanie pomocy społecznej w niemal wszystkich formach następuje w drodze decyzji administracyjnej. W roku 2013 wydano w sumie **10.163** decyzji administracyjnych. Były to m.in. decyzje przyznające: zasiłki stałe, zasiłki okresowe, zasiłki celowe, usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze, pokrycie kosztów posiłków w szkołach i przedszkolach, prawo pobytu w ośrodkach wsparcia, oraz decyzje kierujące do DPS, w tym wydano również decyzje odmawiające przyznania w/w form pomocy, czy też decyzje zmieniające wcześniejsze rozstrzygnięcia.

W celu zaspokojenia podstawowych potrzeb osób i rodzin (środowisk) starających się o udzielenie pomocy społecznej w 2013 roku MOPS realizował wymienione świadczenia m.in. w formie rzeczowej, usługowej i finansowej na łączną kwotę 3.445.478,00 zł.

Rozdział 4

KRYTERIA PRYZNAWANIA ŚWIADCZEŃ Z POMOCY SPOŁECZNEJ

Podstawowe zasady przyznawania świadczeń określa ustawa o pomocy społecznej, zgodnie z którą prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje:

- * osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty **542** zł,
- * osobie w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekracza kwoty **456** zł,
- * rodzinie, której dochód nie przekracza sumy kwot kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Prawo do świadczeń przysługuje osobom i rodzinom, których dochody nie przekraczają w/w kryteriów dochodowych przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednego z powodów trudnej sytuacji życiowej wymienionego w tabeli w Rozdziale 5.

Ustawodawca zakłada również możliwość objęcia wsparciem osoby i rodziny, w których dochód nie przekracza 150% odpowiednio kryterium dochodowego w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

MOPS realizuje zadania pomocy społecznej zarówno w ramach zadań zleconych gminie z zakresu administracji rządowej, jak również w ramach zadań własnych gminy, do których należy przyznawanie różnych form pomocy o charakterze obligatoryjnym lub fakultatywnym. Udzielanie fakultatywnych form pomocy realizowane jest w ramach uznania administracyjnego organu wydającego decyzję. W takim przypadku uzasadnienie decyzji nabiera szczególnego znaczenia i wymaga wyczerpującego uzasadnienia faktycznego i prawnego podjętego rozstrzygnięcia. Do takich decyzji należą m. in. decyzje o przyznaniu zasiłku celowego, odmowie przyznania świadczenia, decyzje zmieniające podjęte pierwotnie rozstrzygnięcie, decyzje wstrzymujące przyznane świadczenie oraz decyzje zarządzające zwrot nienależnie pobranych świadczeń.

W celu realizacji **zadań zleconych** gminie z zakresu administracji rządowej w okresie od **01.01.2013 r. do 31.12.2013 r. ogółem** wydano 186 decyzji, w tym:

- * decyzji kierujących do ŚDS - 90,
  - * decyzji zmieniających podjęte rozstrzygnięcie - 51,
  - * decyzje przyznające: specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi - 26,
  - * decyzje zmieniające podjęte rozstrzygnięcie - 18,
- a ponadto:
- * decyzji o umorzeniu postępowania w/s specjalistycznych usług opiekuńczych - 1.

Natomiast w **zakresie zadań własnych** wydano 9.831 decyzje, w tym:

decyzji przyznających:

- * zasiłki stałe - 80,
- * zasiłek celowy - 1.980,
- * zasiłek celowy - program wieloletni "pomoc państwa w zakresie dożywiania" - 1.684,
- * zasiłek okresowy - 2.710,

- * specjalne zasiłki celowe - 1.028,
- * żywienie dzieci: obiady w szkołach i przedszkolach - 427,
- * obiady dla dorosłych - 144,
- * usługi opiekuńcze /w tym specjalistyczne usługi opiekuńcze/ - 271,
- * prawo pobytu w Noclegowni Miejskiej - 100,
- * prawo pobytu w DDP MD - 95,
- * prawo pobytu w DDP OS - 112,
- * prawo pobytu w mieszkaniu chronionym - 55,
- * opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne dla osób realizujących kontrakty - 8,
- * pomoc rzeczowa z magazynu MOPS - 1,

a także decyzje:

- * zmieniające wysokość zasiłku stałego - 100,
- * odmawiające przyznania pomocy w formie zasiłku stałego - 6,
- * odmawiające przyznania pomocy w formie zasiłku okresowego i celowego - 95,
- * odmawiające przyznania prawa pobytu w NO, Mch - 8,
- * o umorzeniu postępowania w/s przyznania w/w form pomocy - 105,
- * zarządzające zwrot nienależnie pobranych świadczeń - 121,
- * zmieniające dotyczące w/w form pomocy - 649,
- * postanowienia - 46,
- * sprawienie pogrzebu - 6.

W okresie od **01.01.2013 r. do 31.12.2013 r. struktura** wydatków udzielonej pomocy przedstawia się następująco:

Zasiłki stałe finansowane ze środków wojewody (dotacja):

- * osoby samotnie gospodarujące - 186 osób - 1.862 świadczenia - 808.600,00 zł,
średnia miesięczna wysokość zasiłku na osobę 434,26 zł,
- * osoby pozostające w rodzinie - 21 osób - 201 świadczeń - kwota 52.308,00 zł,
średnia miesięczna wysokość zasiłku na osobę 260,24 zł.

Zasiłki okresowe:

Liczba rodzin - 936 - liczba świadczeń - 6.357 - łączna kwota - 1.519.228,00 zł, w tym:

kwota dotowana z budżetu państwa - 1.518.019,00 zł,

środki własne - 1.209,00 zł,

Średnia miesięczna wysokość zasiłku na rodzinę - 238,99 zł.

Zasiłki celowe finansowane w całości ze środków własnych miasta, w tym m. in.:

* na zakup odzieży - liczba osób 200 - liczba świadczeń 360 - łączna kwota 21.600,00 zł,

* na zakup leków - liczba osób 462 - łączna kwota 27.539,00 zł,

* na zakup opału - liczba osób 307 - łączna kwota 127.775,00 zł.

Pomoc państwa w zakresie dożywiania:**Zasiłek celowy:**

Liczba rodzin 687 - liczba świadczeń 4.915 - łączna kwota 202.180,00 zł, w tym:

* kwota dotowana z budżetu państwa - 121.308,00 zł,

* środki własne - 80.872,00 zł,

Średnia miesięczna wysokość zasiłku na rodzinę - 41,14 zł.

Pomoc w formie posiłku:

Liczba dzieci w przedszkolach - 185,

Liczba dzieci w szkole - 344,

Liczba osób dorosłych - 46,

Łączna kwota 257.197,00 zł, w tym:

* kwota dotowana z budżetu państwa - 154.318,00 zł,

* środki własne - 102.879,00 zł.

Pomoc w formie posiłku /bez decyzji/:

Liczba dzieci w przedszkolach - 9,

Liczba dzieci w szkole - 48,

Łączna kwota - 16.207,00 zł, w tym:

* kwota dotowana z budżetu państwa - 9.724,00 zł,

* środki własne - 6.483,00 zł.

Ponadto w roku 2013 z upoważnienia Prezydenta Miasta Oświęcim **dla 81 osób** wydano **117 decyzji** potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Realizowano również zadanie w postaci wypłaty wynagrodzenia na rzecz opiekuna prawnego. Z tej formy świadczenia skorzystała jedna osoba, a wynagrodzenie zostało wypłacone na łączną kwotę 1.800,00 zł.

W 2013 r. wydano 4 decyzje kierujące do Domu Pomocy Społecznej, 3 osoby otrzymały decyzję o odpłatności w DPS, 2 osoby otrzymały decyzję o umorzeniu postępowania, 6 osobom odmówiono zmiany odpłatności za pobyt w DPS. Ponadto, 13 osób otrzymało decyzje zmieniające odpłatność w DPS. W sumie w DPS przebywało 27 mieszkańców miasta Oświęcim, za których miasto w 2013 r. pokrywało koszty pobytu w łącznej kwocie 541.773,00 zł.

W 2013 r. 9 osób skorzystało z prawa wniesienia odwołania od wydanego przez MOPS rozstrzygnięcia, w związku z czym przygotowano 9 skierowanych do organu odwoławczego pism przewodnich. W 4 przypadkach organ odwoławczy utrzymał w mocy decyzje Dyrektora MOPS, w 4 przypadkach organ II instancji uchylił decyzje organu I instancji, a w jednym przypadku organ II instancji umorzył postępowanie odwoławcze.

Pomoc materialna - stypendia szkolne

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje również zadanie polegające na przyznawaniu i wypłacaniu pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie miasta Oświęcim (stypendia szkolne).

Na rok budżetowy 2013 składają się następujące okresy (rok szkolny) realizacji pomocy materialnej (stypendiów szkolnych):

A: rok szkolny 2012/2013 (wrzesień-czerwiec) obejmuje okres od stycznia do czerwca 2013 r.

B: rok szkolny 2013/2014 (wrzesień-czerwiec) obejmuje okres od września do grudnia 2013 r.

Okres (A) od stycznia do czerwca 2013 r.

* 175 stypendystów kontynuowało realizację przyznanego świadczenia z roku szkolnego od września 2012 r. do czerwca 2013 r.,

* 7 stypendystów po dokonanej weryfikacji za w/w okres utraciło dalsze uprawnienia do wypłaty (refundacji) z uwagi na ustanie przyczyn, które były podstawą przyznania świadczenia na w/w okres szkolny - wydano dodatkowe decyzje cofające przyznane świadczenie.

W okresie styczeń-czerwiec 2013 r. wypłacono (zrefundowano) uprawnionym koszty poniesione w związku z edukacją dzieci w ramach w/w pomocy na kwotę 128.936,47 zł.

Na okres (B) do MOPS wpłynęło 255 wniosków z czego:

* 240 wniosków spełniało wymogi ustawowe do przyznania w/w pomocy na okres całego roku szkolnego t. j. od września 2013 r. do czerwca 2014 r.,

* 9 wniosków rozpatrzono negatywnie z uwagi na niespełnienie kryterium dochodowego na osobę w rodzinie ucznia,

* 3 wnioski rozpatrzono negatywnie z uwagi na złożenie wniosków po ustawowym terminie. We wszystkich wymienionych wnioskach nie miał zastosowania tzw. "uzasadniony przypadek" i wydano decyzje odmowne z czego 3 decyzje stały się przedmiotem odwołania stron do SKO.

W okresie wrzesień-grudzień 2013 r. wypłacono (zrefundowano) uprawnionym koszty poniesione w związku z edukacją dzieci w ramach w/w pomocy na kwotę 136.945,47 zł.

Rozdział 5

DOMINUJĄCE PROBLEMY KLIENTÓW POMOCY SPOŁECZNEJ

Środowiska (osoby/rodziny), które w roku 2013 korzystały z różnego rodzaju świadczeń z zakresu pomocy społecznej borykały się z wieloma problemami powodującymi ich dysfunkcyjność. Większość z nich zmagала się z kilkoma problemami jednocześnie. Poniższa tabela przedstawia rodzaje powodów występowania trudnej sytuacji życiowej oraz liczbę środowisk i osób w środowiskach.

Powód wystąpienia trudnej sytuacji życiowej	Liczba środowisk	Liczba osób w środowiskach
Ubóstwo	936	2246
Sieroctwo	37	100
Bezdomność	59	59
Potrzeba ochrony macierzyństwa	42	192
W tym: Wielodzietność	18	92
Bezrobocie	561	1265
Niepełnosprawność	560	980
Długotrwała lub ciężka choroba	374	592
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem:	502	1325
W tym:		
Rodziny niepełne	193	549
Rodziny wielodzietne	73	407
Przemoc w rodzinie	28	72
Alkoholizm	88	106
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0
Narkomania	1	1

Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	36	38
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	0	0
Zdarzenia losowe	6	8
Sytuacja kryzysowa	3	11
Kłęsa żywiołowa lub ekologiczna	0	0

Bezrobocie

Dokonując analizy świadczeniobiorców ustalono, że dominującym powodem ubiegania się o świadczenia z pomocy społecznej jest bezrobocie, które w ubiegłym roku dotknęło 561 rodzin. W ostatnich latach bezrobocie rynkowe jest jedną z najpoważniejszych kwestii społecznych. Stale powiększa się i utrwała grupa długotrwale bezrobotnych. Bezrobocie jest istotnym czynnikiem powodującym szybką degradację ekonomiczną jednostki i rodziny, potęguje biedę i rozszerza sferę społecznego ubóstwa. szczególne zagrożenie niesie ze sobą długotrwały brak pracy. Wpływ bezrobocia na kształtowanie się nowej warstwy ubogich potwierdza fakt, że osoby pozbawione zatrudnienia coraz częściej są świadczeniobiorcami pomocy społecznej. Znalezienie się wśród klientów pomocy społecznej prowadzi bezrobotnych do dalszej degradacji ekonomicznej, powoduje nasilenie skutków psychospołecznych braku pracy oraz wpływa na spadek poczucia bezpieczeństwa socjalnego. W Ośrodku w minionym roku funkcjonowało stanowisko konsultanta w celu podejmowania działań zmierzających do zapobiegania negatywnym skutkom bezrobocia.

Konsultant w zakresie przeciwdziałania bezrobociu podejmował działania z zakresu aktywizacji zawodowej osób zgłaszających się do MOPS, takie jak:

- * informowanie klientów o dostępnych ofertach pracy;
- * pomoc w sporządzaniu dokumentów aplikacyjnych;
- * utrzymywanie kontaktów z lokalnymi i regionalnymi pracodawcami, w celu monitoringu powstających miejsc pracy;
- * przysyłanie drogą elektroniczną aplikacji zawodowych do potencjalnych pracodawców;
- * planowanie ścieżki działań z osobą bezrobotną, zmierzającej do podjęcia zatrudnienia;
- * informowanie o formach wsparcia proponowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Oświęcimiu i o możliwościach podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- * sporządzanie listy kandydatów do wykonywania prac społecznie użytecznych, w tym kierowanie wytypowanych osób do wykonywania w/w prac do ZUK, monitorowanie poprawności przebiegu wykonywania powyższych prac;

- * zbieranie i przekazywanie klientom informacji o powstających zakładach pracy w regionie;
- * informowanie klientów o rekrutacji do projektu systemowego "Czas na aktywność" (MOPS).

Konsultant współpracował również z takimi instytucjami, jak:

- * Powiatowy Urząd Pracy w Oświęcimiu, w zakresie pozyskiwania informacji o aktualnych ofertach pracy, planowanych spotkaniach bezrobotnych z pracodawcami, prowadzonych projektach unijnych, stażach zawodowych, pracach interwencyjnych, szkoleniach, giełdach pracy,
- * Zakład Usług Komunalnych w Oświęcimiu, w zakresie monitorowania prac społecznie użytecznych.

Wsparciem Konsultanta zostały objęte osoby, które zakończyły udział w projekcie systemowym "Czas na aktywność", w ramach którego przeszły szereg działań Aktywnej Integracji, t.j. m.in.: specjalistyczne poradnictwo, kursy, szkolenia, warsztaty, treningi, oraz klienci MOPS skierowani przez pracowników socjalnych.

Niepełnosprawność i długotrwała lub ciężka choroba

Kolejną przesłanką utrudniającą prawidłowe funkcjonowanie jest niepełnosprawność, która w ubiegłym roku dotknęła 560 rodzin oraz 374 środowiska w których występowała długotrwała choroba.

Osoby niepełnosprawne i ich rodziny, które zgłaszają się do MOPS mogą otrzymać pomoc w postaci finansowej, rzeczowej i pracy socjalnej zgodnie z ustawą o pomocy społecznej.

Osoby niepełnosprawne o umiarkowanym i znacznym stopniu niepełnosprawności, które są bez dochodu lub posiadają dochód poniżej kryterium określonego w ustawie o pomocy społecznej oraz z tytułu niezdolności do pracy z powodu wieku otrzymują pomoc w formie zasiłków stałych. W 2013 roku w Ośrodku zasiłek stały pobierało 207 osób.

Niepełnosprawności towarzyszą zmiany związane ze starzeniem się człowieka. Formą kompleksowego zaspokajania potrzeb ludzi starszych i niepełnosprawnych są stacjonarne Domy Pomocy Społecznej (DPS). W związku z tym, że placówki takie nie występują na terenie miasta Oświęcimia pracownicy socjalni sporządzali wywiady środowiskowe i niejednokrotnie pomagali w skompletowaniu niezbędnej dokumentacji i uzyskaniu miejsca w placówce dostosowanej do stanu zdrowia klienta.

Osobom obłożnie chorym zabezpieczono miejsca w Zakładach Opiekuńczo-Lecznicznych. W tej kwestii pracownicy socjalni współpracowali z: Wydziałem Zdrowia Starostwa

Powiatowego w Oświęcimiu oraz pracownikiem socjalnym Szpitala Powiatowego w Oświęcimiu.

MOPS wspierał środowiska osób niepełnosprawnych poprzez stałą współpracę pracowników socjalnych ze Środowiskowym Domem Samopomocy (ŚDS) i Dziennym Domem Pomocy (DDP) oraz innymi organizacjami, instytucjami zajmującymi się pomocą dla osób niepełnosprawnych. Dla użytkowników ŚDS i DDP - MD sporządzane były wywiady środowiskowe na udzielane świadczenia.

Środowisko osób niepełnosprawnych otrzymało znaczące wsparcie w postaci sprzętu rehabilitacyjnego, w tym m. in.: wózki inwalidzkie różnego typu, balkoniki, chodziki, kule, materace przeciwoślizgowe, łóżka szpitalne i rehabilitacyjne itp. Sprzęt ten pochodził od darczyńców z zagranicy w ramach współpracy z Miastem Oświęcim.

Sprzęt rehabilitacyjny rozdysponowano zawierając 83 umowy użyczenia oraz 32 aneksy przedłużające umowy użyczenia, a także 10 umów darowizny z osobami fizycznymi mieszkańcami Oświęcimia.

Pracownicy socjalni sporządzali również wywiady społeczne dla potrzeb Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności w Oświęcimiu przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie. W 2013r. przeprowadzono 304 wywiady społeczne.

Kontynuując tradycję oraz wychodząc naprzeciw oczekiwaniom społeczności lokalnej w celu integracji osób samotnych, często niepełnosprawnych ze środowiskiem corocznie organizowana jest kolacja wigilijna, w 2013 r. powyższym wsparciem objętych zostało 186 osób.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu w celu zabezpieczenia rozeznanych potrzeb mieszkańców realizował następujące programy osłonowe:

Nazwa programu	Zaopatrzenie w opał
Lider programu (koordynator)	MOPS
Cel programu	Zapewnienie węgla na okres grzewczy
Adresaci programu	Najuboższe środowiska z terenu miasta
Partnerzy programu	Dostawcy węgla (oferenci)
Liczba osób objętych programem	307 środowisk
Źródła finansowania programu	środki własne

Nazwa programu	Zaopatrzenie w leki
Lider programu (koordynator)	MOPS
Cel programu	Zabezpieczenie leków w czasie nagłej choroby
Adresaci programu	Najuboższe środowiska z terenu miasta

Partnerzy programu	Apteki partnerskie
Liczba osób objętych programem	462 środowiska
Źródła finansowania programu	środki własne

Nazw programu	Program rządowy w zakresie dożywiania
Lider programu (koordynator)	MOPS
Cel programu	Ograniczenie zjawiska głodu i niedożywienia
Adresaci programu	Dzieci i młodzież, osoby dorosłe z gospodarstw domowych o najniższych dochodach i znajdujące się w szczególnie trudnej sytuacji, osoby chore, starsze, niepełnosprawne.
Partnerzy programu	Szkoły, przedszkola, jadalnie
Liczba osób objętych programem	344 dzieci (w okresie roku szkolnego) 46 dorosłych 185 dzieci żywionych w przedszkolu
Źródła finansowania programu	środki własne, dofinansowanie wojewody.

Powyższe programy adresowane były również do środowisk, w których występowała bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego

Dokonując analizy świadczeniobiorców ustalono, iż znaczna grupa rodzin ubiegająca się o świadczenia z pomocy społecznej boryka się z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego, szczególnie dotyczy on rodzin niepełnych i wielodzietnych.

Bezradność przejawia się z powodu różnych dysfunkcji a zwłaszcza:

- niewydolności materialnej (niskie dochody rodziny lub ich brak będący skutkiem utraty pracy, małej operatywności rodziców, wielodzietności, choroby itp.),
- trudnych warunków mieszkaniowych (nadmierne zagęszczenie, brak zaplecza sanitarnego, braki w podstawowym wyposażeniu),
- patologii społecznej w rodzinie (alkoholizm rodzica lub rodziców, zaburzenia psychiczne, przemoc, przestępczość),
- niskiej dojrzałości społeczno – emocjonalnej rodziców (niska świadomość pedagogiczna, wadliwe postawy wobec dzieci, brak zainteresowania rozwojem dziecka i jego potrzebami),
- samotnym rodzicielstwie (rozwód, separacja, zerwanie kontaktu przez ojca lub matkę przebywających za granicą, brak możliwości egzekucji alimentów, matki lub ojcowie samotnie wychowujący dzieci).

Problem ten jest udziałem 502 środowisk, w których zamieszkuje 1325 osób.

Zmiany w kierunkach polityki społecznej wobec dziecka i rodziców doświadczających trudności w prawidłowym wypełnianiu swoich funkcji rodzicielskich, mające na celu wzmacnianie kompetencji rodziny, jako najbardziej właściwego i podstawowego środowiska dla harmonijnego rozwoju dziecka znalazły swój wyraz w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Rodzina to przede wszystkim środowisko życia, to w rodzinie winny być zaspakajane podstawowe potrzeby człowieka - jako jednostki oraz potrzeby rodziny – jako systemu. Dlatego też rodziny, przeżywające trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, rodziny wielodzietne, wieloprotblemowe, a także te, w których dzieci zostały okresowo umieszczone w pieczy zastępczej, zostały objęte wsparciem i pomocą asystenta rodziny. Zadania jakie należą do asystenta rodziny to przede wszystkim: bezpośrednia praca z rodzicami, praca bezpośrednia z dzieckiem oraz budowanie skutecznego planu pomocy rodzinie przy aktywnej współpracy wszystkich członków rodziny. Celem pracy asystenta jest przede wszystkim przywracanie rodzinom zdolności do samodzielnego funkcjonowania w obszarach i dziedzinach, w których sobie nie radzą. Coraz więcej rodzin doświadcza bezradności życiowej, jak również wychowawczej. Asystent rodziny dociera do tych rodzin, które zagrożone są wykluczeniem społecznym lub też w codziennym swoim funkcjonowaniu doświadczają różnego rodzaju dysfunkcji.

W celu podejmowania skutecznych działań w zakresie wzmacniania roli rodziny prowadzono także pracę z rodziną metodą interdyscyplinarną. W tym celu powoływano Zespół ds. Wspierania Rodziny, który budował skuteczny plan naprawczy wobec rodziny. W 2013 roku przeprowadzono 16 spotkań Zespołu, do którego zapraszani byli: pracownicy socjalni, asystenci rodziny, członkowie rodziny, terapeuta MOPS, dzielnicowi KPP Oświęcim, kurator zawodowy SR w Oświęcimiu, specjalista pracy z rodziną oraz Koordynator Sekcji Specjalistycznej Pracy Socjalnej i Profilaktyki Społecznej. Ponadto asystenci rodziny uczestniczą w posiedzeniach Zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych. Intensywna, skuteczna i konsekwentna praca asystentów rodziny w środowisku pozwoliła na efektywne budowanie sieci wsparcia instytucjonalnego i społecznego.

Rozdział 6

ŚWIADCZENIA POZAMATERIALNE - PRACA SOCJALNA

Oferta pracy socjalnej skierowana jest zarówno do klientów Ośrodka, jak również do tych mieszkańców miasta, którzy borykają się z różnymi problemami życiowymi. Praca socjalna wymaga elastycznego dostosowywania struktur środowiskowych służb socjalnych do stale zmieniających się uwarunkowań zewnętrznych. Odpowiada zarówno na nagłe sytuacje

kryzysowe, jak i na codzienne osobiste i społeczne problemy. Jest coraz częściej wzbogacana różnorodnymi działaniami opartymi głównie na realizacji programów i projektów adresowanych do różnych grup klientów pomocy społecznej. Celem pracy socjalnej jest doprowadzenie do osiągnięcia stanu, w którym osoby objęte wsparciem będą mogły funkcjonować w społeczności lokalnej, wypełniać role społeczne i posiadać dostęp do określonych dóbr. Z uwagi na złożoność problemów występujących bardzo często w rodzinach zwracających się o wsparcie, pracownicy socjalni kierowali osoby wymagające specjalistycznej pomocy do Sekcji Specjalistycznej Pracy Socjalnej i Profilaktyki Społecznej, placówek oferujących poradnictwo specjalistyczne oraz innych instytucji działających w obszarze polityki społecznej.

Pracownikami Sekcji Specjalistycznej Pracy Socjalnej i Profilaktyki Społecznej są specjaliści ds. rodziny, uzależnień, przemocy, bezrobocia, którzy udzielali w minionym roku poradnictwa, konsultacji w zakresie m. in.:

- problemów rodzinnych, wychowawczych, osobistych,
- realizowania procedury przeciwdziałania przemocy w rodzinie „Niebieska karta”,
- uzależnień od alkoholu.

Dostępne formy pomocy dziecku i rodzinie:

- konsultacje wychowawcze,
- konsultacje rodzinne,
- pomoc interwencyjna.

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

W 2013 roku pracownicy tutejszego Ośrodka sporządzili 42 „Niebieskie karty”, należy jednak wspomnieć, iż w związku z obowiązującymi przepisami pomocą między innymi w formie pracy socjalnej, objętych było znacznie więcej rodzin, w których procedurę „Niebieskiej karty” wdrożyły inne zobowiązane do tego podmioty. Do Przewodniczącej Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w 2013 r. wpłynęło łącznie 80 „Niebieskich kart”, w tym:

- 34 założone przez KPP,
- 42 założone przez MOPS,
- 3 założone przez pracowników oświaty (w szkołach),
- 1 założona przez MKRP.

W 2013 roku procedurą „Niebieskiej karty” objęto 70 rodzin, osób doświadczających przemocy było 78, a osób podejrzanych o stosowanie przemocy 72. W 70 rodzinach, w których prowadzono procedurę Niebieskiej Karty podejrzanymi o stosowanie przemocy było 63 mężczyzn i 13 kobiet.

Do pracy z rodzinami, w których realizowano procedurę „Niebieskiej karty” powołano 45 grup roboczych, z czego 23 grupy, które pracowały z osobami doświadczającymi przemocy i 22 grupy, które pracowały z osobami wskazanymi jako sprawcy przemocy.

Podczas posiedzeń grup roboczych przeprowadzono ogółem 74 rozmowy z osobami doświadczającymi przemocy i 29 rozmów z osobami wskazanymi jako stosujące przemoc.

W 2013 roku Zespół pracował ze **128** rodzinami, w tym:

- * 70 (z kart założonych w 2013 r.),
- * 57 (z kart założonych w 2012 r.),
- * 1 (z kart założonych w 2011 r.).

W wyniku prowadzonych działań w 2013 roku zakończono realizację 69 Niebieskich kart (łącznie z tymi z 2011 i 2012 roku).

Czynniki towarzyszące przemocy w rodzinie to m. in.:

- nadużywanie alkoholu przez jednego lub kilku członków rodziny,
- trudności finansowe wynikające z braku zatrudnienia,
- choroba,
- trudności opiekuńczo-wychowawcze rodziców/opiekunów prawnych, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, wielopropblemowość rodziny.

W ramach prowadzonej pracy socjalnej pracownicy dokonali wejścia w środowisko rodzinne 342 razy podczas których udzielano wsparcia emocjonalnego, edukacji w zakresie przysługujących praw i sposobów rozwiązania sytuacji kryzysowej oraz udzielono informacji o formach i zasadach pomocy udzielanej przez MOPS. Działania skierowano na prowadzenie intensywnego monitoringu sytuacji rodziny w celu budowania skutecznego planu naprawczego.

W 2013 roku pracownicy otrzymali również zgłoszenia dotyczące konfliktów rodzinnych i nieporozumień, których podłożem były m. in. problemy finansowe, zły stan zdrowia, pogłębienie się choroby czy problem alkoholowy.

W zakresie przeciwdziałania zjawisku przemocy na terenie miasta Oświęcim pracownicy współpracowali z następującymi instytucjami i podmiotami:

- Komenda Powiatowa Policji w Oświęcimiu,
- Prokuratura Rejonowa w Oświęcimiu,
- Sąd Rejonowy w Oświęcimiu i Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej,
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Oświęcimiu,
- Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Oświęcimiu,
- Szpital Powiatowy w Oświęcimiu,
- placówki oświatowe,
- służba zdrowia,
- Dzienny Dom Pomocy w Oświęcimiu,
- Środowiskowy Dom Samopomocy dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi w Oświęcimiu.

"Klub Wolontariusza"

W 2013 roku w bazie danych figurowało 26 Wolontariuszy, którzy wykonywali pracę wolontarystyczną. Wsparciem tym objęto 16 rodzin. Formy pomocy skierowane były na:

- * udzielanie korepetycji na poziomie szkoły podstawowej, gimnazjum i liceum,
- * naukę wspólnego spędzania czasu wolnego,
- * pomoc w opiece nad małymi dziećmi w rodzinach wielodzietnych.

Rozdział 7

SYSTEM POMOCY BEZDOMNYM

Noclegownia Miejska w Oświęcimiu działa jako ośrodek wsparcia dla bezdomnych mężczyzn i wchodzi do struktury organizacyjnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Oświęcimiu. Jest środowiskową formą pomocy przeznaczoną dla bezdomnych mężczyzn mających ostatnie miejsce zameldowania na pobyt stały na terenie Miasta Oświęcim, oraz poza nim według zasad określonych w stosownej uchwale Rady Miasta. Prawo pobytu przyznawane jest osobom bezdomnym w drodze decyzji administracyjnej Dyrektora MOPS w Oświęcimiu. W roku 2013 placówka przeznaczona była dla 40 bezdomnych mężczyzn. W strukturze Noclegowni funkcjonuje również Łaźnia i Ogrzewalnia Miejska przeznaczona dla wszystkich bezdomnych osób z terenu Oświęcimia, a w przypadkach losowych również spoza jego terenu. Pobyt w Ogrzewalni nie wymaga wydania decyzji administracyjnej.

W roku 2013 na podstawie decyzji administracyjnych Dyrektora MOPS w Oświęcimiu, pomocą w formie prawa pobytu w Noclegowni Miejskiej w Oświęcimiu objęto 62 mężczyzn, z Ogrzewalni skorzystało 75 mężczyzn i 6 kobiet, z Łaźni Miejskiej skorzystało 21 osób.

Cele i zadania Noclegowni Miejskiej były realizowane poprzez:

- zapewnienie tymczasowego miejsca noclegowego mężczyznom go pozbawionym,
- udzielanie m. in. specjalistycznego poradnictwa,
- udzielanie wsparcia socjalnego,
- prowadzenie pracy socjalnej ukierunkowanej na rozwiązanie trudnej sytuacji życiowej spowodowanej bezdomnością. motywowano użytkowników do złożenia wniosku w Urzędzie Miasta o przyznanie lokalu socjalnego z zasobów miasta Oświęcim. W celu poprawy relacji rodzinnych prowadzona była aktywna współpraca z członkami rodziny, natomiast z osobami w trudnej sytuacji zdrowotnej były podejmowane działania w kierunku uzyskania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności. Z użytkownikami były także podejmowane działania w kierunku aktywizacji zawodowej w celu uzyskania i podniesienia kwalifikacji zawodowych.

Dominującym problemem wśród osób bezdomnych, które otrzymały prawo pobytu w NO w 2013 roku był:

* **Alkoholizm** - 32 osoby (21 osób zdiagnozowanych jako uzależnionych od alkoholu i 11 osób okresowo nadużywających alkoholu, nie zdiagnozowane jako osoby uzależnione od alkoholu).

W 2013 roku 3 osoby podjęły leczenie w warunkach stacjonarnych, 4 osoby uczęszczały na indywidualną terapię przeciwalkoholową do Poradni Uzależnień w Oświęcimiu, 5 osób współpracowało z konsultantem do spraw uzależnień na terenie MOPS.

* **Bezrobocie** - 38 osób (w tym długotrwale bezrobotne 19 osób).

W 2013 roku 1 osoba wykonywała prace społecznie użyteczne, 6 osób otrzymało staż z PUP który był realizowany w ZUK, 2 osoby zostały zatrudnione na umowę o pracę na czas określony, 2 osoby zostały zatrudnione na podstawie umowy zlecenia, 4 osoby brały czynny udział w projekcie systemowym „Czas na aktywność” gdzie na podstawie zawartego kontraktu socjalnego realizowały różnego rodzaju formy wsparcia, z 4 osobami zostały zawarte kontrakty socjalne w ramach terapii zawodowej. Z 3 osobami były zawarte kontrakty socjalne w ramach aktywizacji społecznej.

* **Długotrwała choroba lub niepełnosprawność** - 21 osób.

W 2013 roku w wyniku prowadzonej pracy socjalnej 4 osoby uzyskały orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności.

W 2013 roku w ramach prowadzonej pracy socjalnej w kierunku usamodzielnienia się 1 osoba uzyskała prawo do lokalu socjalnego z zasobów Miasta Oświęcim.

Użytkownicy Noclegowni w okresie od maja do grudnia 2013 roku wykonywali szereg prac porządkowo – remontowych na rzecz placówki m. in. użytkownicy samodzielnie odświeżyli ściany we wszystkich pomieszczeniach na terenie Noclegowni Miejskiej, aktywnie uczestniczyli w usuwaniu awarii w związku z niedrożną kanalizacją. W ciągu minionego roku dbali również o otoczenie NO. Ponadto świadczyli nieodpłatne usługi dla innych ośrodków wsparcia i klientów Ośrodka, w szczególności przy transporcie mebli w ramach akcji prowadzonej przez MOPS „Podaruję-Potrzebuję” oraz sprzętu rehabilitacyjnego.

Bezdomność dotyczyła także kobiet. Z powodu braku na terenie miasta Oświęcim ośrodka wsparcia dla bezdomnych kobiet, osoby te były i nadal są kierowane do placówek poza terenem miasta Oświęcim.

Rozdział 8

PROJEKTY I PROGRAMY REALIZOWANE PRZEZ MIEJSKI OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W OŚWIĘCIMIU W 2013 ROKU

Projekt systemowy "Czas na aktywność"

Celem głównym projektu jest zwiększenie aktywności społecznej i zawodowej wśród osób objętych pomocą MOPS, ze szczególnym uwzględnieniem osób bezrobotnych, niezaradnych życiowo i niepełnosprawnych oraz ich otoczenia.

Beneficjentami projektu były osoby zamieszkałe w Oświęcimiu, korzystające z pomocy MOPS (finansowej, rzeczowej, specjalistycznej), w wieku aktywności zawodowej. W trakcie diagnozy środowisk narażonych szczególnie na zjawisko marginalizacji społecznej Ośrodek zdiagnozował grupy społeczne, które według założeń projektu powinny priorytetowo zostać objęte wsparciem:

- osoby bezrobotne (brak przygotowania do świadczenia pracy na otwartym rynku pracy ze względu na nieznajomość lokalnego rynku pracy oraz braki w wykształceniu, doświadczeniu zawodowym, umiejętnościach, kompetencjach, wieloletnie wykluczenie z rynku pracy – osoby te nie są w stanie z sukcesem konkurować na otwartym rynku pracy);
- osoby niepełnosprawne, poszukujące zatrudnienia i mające problem w znalezieniu swojego miejsca na rynku pracy;

– osoby niezaradne życiowo, w tym bezradne w sprawach opiekuńczo – wychowawczych oraz prowadzeniu gospodarstwa domowego (do grupy tej zaliczane są osoby bezdomne i opuszczające zakład karny).

Do udziału w projekcie przystąpiły 63 osoby (83 osoby wstępnie deklarowały chęć uczestnictwa w projekcie), w tym pięć powróciło po zakończonym uczestnictwie w projekcie w latach ubiegłych.

Przed przystąpieniem do realizacji działań projektowych, beneficjenci uczestniczyli w diagnozach potrzeb, prowadzonych przez psychologa i doradcę zawodowego. Były one uzupełniane przez diagnozy pracowników socjalnych. Diagnozy pozwoliły na stworzenie Indywidualnych Planów Działania (ogółem opracowano 62), których realizację uczestnicy rozpoczęli w ramach projektu (identyfikacja barier, mocnych stron oraz potencjału osobistego pozwoliły na elastyczne dostosowanie proponowanych w projekcie form wsparcia do indywidualnych potrzeb uczestników.

W ramach projektu realizowane były następujące formy wsparcia (skierowane bezpośrednio do uczestnika projektu):

– Warsztaty aktywnego poszukiwania pracy (80 h edukacyjnych – 3 grupy) – zakończyło udział 31 osób.

– Szkolenie wraz z praktycznym instruktażem z zakresu udzielania pomocy przedmedycznej (8 h edukacyjnych szkolenie – 4 szkolenia) – zakończyło udział 50 osób.

– Szkolenie z zakresu obsługi komputera w stopniu podstawowym (36 h edukacyjnych szkolenie – 2 szkolenia) – zakończyły udział 23 osoby.

– Szkolenie z zakresu obsługi komputera w stopniu zaawansowanym (36 h edukacyjnych szkolenie – 2 szkolenia) – zakończyło udział 29 osób.

– Szkolenie „Alternatywne formy zatrudnienia” (8 h zegarowych szkolenie – 4 szkolenia) - zakończyło udział 39 osób.

– Szkolenie „Profesjonalny sprzedawca” (80 h edukacyjnych) - zakończyło udział 10 osób.

– Kurs „Obsługa wózka jezdniowego z napędem silnikowym wraz z wymianą butli gazowej” (82 h edukacyjne) - zakończyło udział 16 osób.

– Wykład profilaktyczny z zakresu promocji zdrowego trybu życia (dietetyk – 12 h edukacyjnych) – zakończyło udział 9 osób.

– Wykład profilaktyczny z zakresu uzależnień od środków odurzających (narkotyki, alkohol, nikotyna – 6 h edukacyjnych) – zakończyło udział 11 osób.

– Szkolenie „Zarządzanie emocjami i radzenie sobie ze stresem” (12 h edukacyjnych szkolenie – 3 szkolenia) – zakończyły udział 34 osoby.

– Prace społecznie użyteczne – w okresie marzec – listopad ogółem wykonywało 16 osób.

– Książeczka do celów sanitarno-epidemiologicznych – wykonały 34 osoby.

– Trening budżetowy (15 h edukacyjnych) – zakończyło udział 13 osób.

– Szkoła dla Rodziców (36 h edukacyjnych) – zakończyło udział 11 osób.

– Szkolenie z zakresu obsługi komputera (48 h edukacyjnych) – zakończyło udział 7 osób.

– Wsparcie asystenta rodziny (160 h zegarowych ogółem) – zakończyły 4 rodziny.

– Indywidualne konsultacje, realizowane przez psychologa (72 h zegarowe) – skorzystało 16 osób.

– Indywidualne konsultacje, realizowane przez pedagoga (60 h zegarowych) – skorzystało 15 osób.

– Indywidualne konsultacje, realizowane przez doradcę zawodowego (20 h zegarowych) skorzystało 10 osób.

W ramach projektu zrealizowano działania środowiskowe, skierowane do uczestników i członków ich rodzin oraz wybranych społeczności lokalnych:

– zawody rodzinne z ogniskiem integracyjnym - uczestniczyło ogółem 120 osób,

– wycieczki integracyjne 2 - uczestniczyło w nich ogółem 61 osób (do Wioski Indiańskiej w Strzyżycu i Gospodarstwa Agroturystycznego Koziarnia w Pogorzanach oraz do Pracowni Artystycznej Armar w Modlniczce i Wieliczki),

– zajęcia edukacyjne „Mamo, Tato, co ty na to?” (6 spotkań) - organizowane w Świetlicy Środowiskowej TPD w Oświęcimiu mające na celu integrację, edukację, aktywizację społeczną, a także promowanie zasad fair play – uczestniczyło ogółem 40 osób,

– pogotowie lekcyjne (wyrównywanie braków edukacyjnych – doposażenie w materiały biurowe oraz wydawnictwa książkowe i pomoce dydaktyczne) – realizowane w Świetlicy TPD oraz Stowarzyszenia Szansa – uczestniczyło ogółem 50 osób.

W roku 2013 projekt ukończyło 27 osób, w tym: 8 osób podjęło zatrudnienie, w tym 1 poza granicami kraju, 2 kolejne osoby podjęły staż. 10 osób przerwało udział w projekcie. 26 osób kontynuuje udział w projekcie w 2014 r, m. in. w zakresie realizacji kursów zawodowych.

Celem zaproponowanych w ramach projektu form wsparcia było zwiększenie kompetencji społecznych i zawodowych osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej. Z uwagi na nawarstwienie się wielu problemów, wsparcie oferowane w ramach projektu jest kompleksowe i różnorodne by dostosować ofertę pomocową do indywidualnych potrzeb uczestników. Znaczenie miała równie integracja i edukacja społeczna realizowana w ramach działań o charakterze środowiskowym.

W miesiącach styczeń – marzec 2014 r., jako efekt udziału w projekcie w roku 2013, 6 kolejnych osób podjęło zatrudnienie, 2 osoby podjęły staże.

"Program pracy z osobami uzależnionymi i wykluczonymi społecznie zamieszkałymi w budynku przy ul. Leszczyńskiej 2"

W 2013 roku Beneficjentami Programu było 51 mieszkańców budynku przy ul. Leszczyńskiej 2 – zagrożonych wykluczeniem społecznym w rozumieniu ustawy o zatrudnieniu socjalnym. Mieszkańców tych objęto różnymi formami wsparcia, jak również oddziaływań w ramach szeroko rozumianej pracy socjalnej z elementami terapii zachowań społecznych. Głównym celem Programu była reintegracja społeczna i zawodowa osób wykluczonych społecznie, którą realizowano poprzez systemowe działania terapeutyczne. Realizacja Programu opierała się na trzech integralnie powiązanych ze sobą działaniach przebiegających w obszarach: pracy socjalnej, terapeutycznym i reintegracji zawodowej. W roku 2013 udzielonych zostało 1285 konsultacji terapeutyczno – edukacyjnych w zakresie uzależnienia od alkoholu z których skorzystało 47 osób. Przeprowadzono 38 spotkań o charakterze grupowym, w których uczestniczyło 36 osób.

W ramach profilaktyki społecznej wzorem lat ubiegłych, pracownicy podejmowali niżej wymienione działania w zakresie:

- * spotkań okolicznościowych (Śniadanie Wielkanocne, spotkanie Wigilijne),
- * udział dzieci i rodziców w zajęciach integracyjnych na placu zabaw Fiku-Miku,
- * spotkanie dzieci i rodziców ze Świętym Mikołajem.

W ramach działań w zakresie szeroko rozumianej pracy socjalnej wsparciem objęto 35 osób, w tym przeprowadzono 162 rozmowy indywidualne dotyczące:

- * rozwiązywania konfliktów sąsiedzkich, których celem było wypracowanie zachowań akceptowanych społecznie, wypracowanie zachowań empatycznych związanych z poszanowaniem drugiego człowieka,
- * poprawy relacji rodzinnych, sytuacji socjalno-bytowej,

- * podejmowania działań w ramach aktywnego poszukiwania zatrudnienia i innych form aktywizacji zawodowej,

- * pomocy w wypełnianiu dokumentów urzędowych.

W roku 2013 zrealizowano 41 kontraktów socjalnych na ogólną liczbę 1.639 godzin, których celem była m. in. aktywizacja społeczna i zawodowa, prowadzenie prac porządkowych, oraz realizowanie usług na rzecz chorych klientów Ośrodka.

Biorąc pod uwagę potrzebę rozwijania nowych form wsparcia terapeutycznego ukierunkowanego na powrót osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem do społecznej zaradności Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu powierzył instruktorom zawodu przeprowadzenie szkoleń zawodowych i instruktaży z praktycznymi warsztatami dla mieszkańców budynku przy ul. Leszczyńskiej 2 w Oświęcimiu i osób bezdomnych - mieszkańców miasta Oświęcim. Powyższe szkolenia oraz instruktaże obejmowały praktyczne zajęcia w zakresie:

- * szpachlowania i gipsowania ścian,
- * malowania ścian i sufitów farbą emulsyjną (różnymi technikami),
- * malowania lamperii, grzejników i parapetów farbą olejną,
- * układania płytek na ścianie,
- * układania tynku mozaikowego,
- * montażu armatury wodnej,
- * montażu stolarki drzwiowej,
- * montażu sufitu podwieszanego na metalowym stelażu,
- * montażu podłogi z płyt OSB na legarach drewnianych, a na niej wykładziny PCV lub paneli podłogowych.

Instruktaże zawodowe, szkolenia zawodowe oraz warsztaty zawodowe objęły 772 godziny zajęć praktycznych i warsztatowych. W tej formie szkoleniowej uczestniczyło 26 osób.

W okresie od stycznia do grudnia 2013 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu zlecił pełnienie dozoru opiekunom Domu Socjalnego w Oświęcimiu w celu przestrzegania zachowań społecznie pożądanых przez mieszkańców Domu Socjalnego oraz zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańców budynku. Opiekunowie pełnili dozór w godzinach popołudniowo - wieczornych. Wyżej wymieniony dozór spowodował ograniczenie zachowań społecznie niepożądanych wśród mieszkańców budynku przy ul. Leszczyńskiej 2 oraz

zdecydowane ograniczenie odwiedzin, przebywania i nocowania w Domu Socjalnym osób nietrzeźwych z terenu miasta Oświęcim. W zmianie wizerunku budynku oraz jego otoczenia aktywnie uczestniczyli mieszkańcy. Wkład własny mieszkańców w wykonywanie prac na rzecz społeczności lokalnej przyczynił się do dbania i szanowania miejsca zamieszkania.

Realizację programu wspierali:

- * Straż Miejska w Oświęcimiu,
- * Komenda Powiatowa Policji w Oświęcimiu,
- * Sąd Rejonowy w Oświęcimiu.

Kadrę Programu stanowiło 3 pracowników MOPS:

- * pracownik socjalny,
- * terapeuta,
- * instruktor reintegracji zawodowej.

Kadrę programu uzupełniali, także instruktorzy zawodów - specjaliści, którzy prowadzili szkolenia zawodowe.

"Program ochrony ofiar przemocy w rodzinie w mieście Oświęcim na lata 2010 - 2015"

W celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie, Gmina miasto Oświęcim realizuje „*Program Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w mieście Oświęcim na lata 2010-2015*” w oparciu o ustawę o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005r. Zadanie to realizowane było poprzez prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym poprzez działania edukacyjne mające na celu wzmocnienie opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą i budowania skutecznych planów naprawczych dla rodziny. Ciągły monitoring rodzin dotkniętych przemocą pozwolił na bieżące reagowanie na potrzeby i oczekiwania członków rodziny pozostających w sytuacji kryzysu. Udzielanie poradnictwa specjalistycznego, w tym prawnego i psychologicznego przyczyniło się do zwiększenia skuteczności pracy na rzecz ofiar przemocy w rodzinie. Praca formułą interdyscyplinarną prowadzona w rodzinach objętych działalnością Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie pozwoliła na prowadzenie działań profilaktycznych, terapeutycznych i interwencyjnych.

Dodatkowym elementem w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie była działalność Punktu Informacji Wsparcia i Pomocy dla Osób Doświadczających Przemocy w Rodzinie, który działał przez dwa dni w tygodniu, we wtorek w godzinach od 11.00 – 13.00 i w środę od godz.

15.00 – 19.00. W ramach Punktu zatrudnieni byli: prawnik, psycholog, pracownik socjalny i specjalista ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W rok 2013 w ramach Punktu Informacji Wsparcia i Pomocy dla Osób Doświadczających Przemocy w Rodzinie udzielono 289 porad i konsultacji dla 125 osób, w tym:

- * 94 porady prawne,
- * 63 wsparcia psychologiczne,
- * 56 konsultacji i porad pracownika socjalnego,
- * 76 konsultacji specjalisty ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Dodatkowo funkcjonowała Grupa Wsparcia dla Osób Doświadczających Przemocy Domowej, w której uczestniczyły 24 osoby potrzebujące wsparcia i pomocy o charakterze samopomocowym. Spotkania odbywały się w siedzibie Ośrodka w drugą i ostatnią środę miesiąca od godz. 17.00 do godz. 19.00.

"Program profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną w mieście Oświęcim na lata 2010-2015"

W 2013 roku Ośrodek realizował zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. W ramach tych zadań realizowany był również program profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną w mieście Oświęcim, który został zastąpiony gminnym programem wspierania rodziny w mieście Oświęcim na lata 2013-2015. Z realizacji powyższych zadań zostało przygotowane sprawozdanie, które Prezydent Miasta Oświęcim przedstawił Radzie Miasta na sesji w miesiącu marcu 2014 roku, a które to sprawozdanie zostało przyjęte Uchwałą Nr L/938/14 Rady Miasta Oświęcim. Dodatkowo działania na rzecz rodzin wieloprotblemowych realizowane były także przez specjalistę pracy z rodziną. Pracą specjalistyczną objęto 45 rodzin, w których występowały m. in.: problemy opiekuńczo-wychowawcze, bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego, bezrobocie i uzależnienia. Działania specjalisty pracy z rodziną oparte były na budowaniu planu naprawczego skierowanego do rodzin wymagających specjalistycznego poradnictwa oraz pracy w oparciu o zasoby rodziny. W tym zakresie specjalista pracy z rodziną współpracował z instytucjami i podmiotami pracującymi na rzecz dziecka i rodziny.

Rozdział 9

ZADANIA OBEJMUJĄCE REALIZACJĘ ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH I ŚWIADCZEŃ Z FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu realizuje na rzecz mieszkańców miasta także zadania z zakresu administracji rządowej zlecone do realizacji Prezydentowi Miasta Oświęcim na podstawie:

- ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tekst jedn. Dz.U. z 2013 r., poz. 1456 ze zm.),
- ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tekst jedn. Dz.U. z 2012 r., poz. 1228 ze zm.).

Na realizację tych zadań łącznie z kosztami obsługi w 2013r. wydatkowano kwotę **7. 973. 958,00 zł.**

Wykonanie zadania zleconego na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych za 2013

r.:

Średnio miesięcznie w 2013r. świadczenia rodzinne pobierały **1.463 rodziny**. *Zasiłek rodzinny*, który jest podstawowym świadczeniem rodzinnym średnio miesięcznie w 2013 r. otrzymywało **697 rodzin**.

W miesiącu grudniu 2013 r. zasiłek rodzinny wypłacono na rzecz 1.486 dzieci, w tym:

- * **431 zasiłków rodzinnych** - na rzecz dzieci w wieku **do ukończenia 5 roku życia**,
- * **944 zasiłki rodzinne** - na rzecz dzieci w wieku **powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia**,
- * **111 zasiłków rodzinnych** - na rzecz dzieci w wieku **powyżej 18 roku życia do ukończenia 24 roku życia**.

Średnio miesięcznie w 2013 r. dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka wypłacono dla 76 dzieci.

Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej średnio miesięcznie w 2013 r. wypłacono dla 219 dzieci.

Średnio miesięcznie w 2013 r. dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego wypłacono dla 71 dzieci.

Jednorazowy dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego w 2013 r. wypłacono na rzecz 982 dzieci.

Zasiłek pielęgnacyjny średnio miesięcznie w 2013 r. pobierało 819 osób.

Świadczenie pielęgnacyjne średnio miesięcznie w 2013 r. pobierało 118 osób.

Jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia dziecka (tzw. "becikowe") w 2013 r. wypłacono w związku z urodzeniem się 273 dzieci, natomiast jednorazowy dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu urodzenia dziecka, którego przyznanie uwarunkowane jest posiadaniem uprawnień do zasiłku rodzinnego wypłacono na rzecz 79 dzieci.

Lp.	Rodzaj świadczenia:	Kwota wypłaconych świadczeń w zł:	Liczba świadczeń:
1.	Zasiłki rodzinne	1 618 436	16 477
2.	Dodatki do zasiłków rodzinnych, w tym z tytułu:	811 089	6 142
2.1.	urodzenia dziecka	79 000	79
2.2.	opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	188 329	495
2.3.	samotnego wychowywania dziecka	156 820	907
2.4.	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego, w tym:	65 640	848
2.4.1.	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego do 5 roku życia	6 600	110
2.4.2.	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego powyżej 5 roku życia	59 040	738
2.5.	rozpoczęcia roku szkolnego	98 200	982
2.6.	podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania, w tym:	12 460	198
2.6.1.	na pokrycie wydatków związanych z zamieszkaniem w miejscowości, w której znajduje się szkoła	5 760	64
2.6.2.	na pokrycie wydatków związanych z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się szkoła	6 700	134
2.7.	wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	210 640	2 633
3.	Zasiłki rodzinne wraz z dodatkami	2 429 525	22 619
4.	Świadczenia opiekuńcze, w tym:	2 313 156	11 618
4.1.	Zasiłki pielęgnacyjne	1 503 684	9 828
4.2.	Świadczenia pielęgnacyjne	767 513	1 417
4.3.	Specjalny zasiłek opiekuńczy	5 859	12
5.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	273 000	273
6.	Świadczenia rodzinne razem:	5 015 681	34 510
7.	Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe dla osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne	226 076	1 537
8.	Składki na ubezpieczenie zdrowotne dla osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne	33 612	696
9.	Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe dla osób pobierających specjalny zasiłek opiekuńczy	754	6
10.	Składki na ubezpieczenie zdrowotne dla osób pobierających specjalny zasiłek opiekuńczy	340	8
11.	Ogółem:	5 276 463	36 757

W sprawach dotyczących świadczeń rodzinnych wydano w 2013 r. łącznie 2.206 decyzji administracyjnych.

Ponadto w ramach realizacji rządowego programu wspierania osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne w 2013 r. wypłacono pomoc finansową w kwocie 109.000,00 zł obejmującą 545 świadczeń dla średnio 68 osób.

Wykonanie zadania zleconego na podstawie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów za 2013 r.

Średnio miesięcznie w 2013 r. świadczenia z funduszu alimentacyjnego pobierały 284 rodziny dla 439 osób uprawnionych.

Lp.	Wyszczególnienie:	Kwota świadczeń w zł:	Liczba świadczeń:
1.	Świadczenia z funduszu alimentacyjnego	2 216 332	5 533
2.	Kwoty zwrócone przez dłużników alimentacyjnych w 2013r. z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego, z tego	253 867	
2.1	- przekazane na dochody budżetu państwa	155 002	
2.2	- przekazane na dochody własne gminy wierzyciela	50 774	
2.3	- przekazane na dochody własne gminy dłużnika	48 091	

Pozostałe do zwrotu przez dłużników alimentacyjnych należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego według stanu na dzień 31.12.2013 r. wynoszą 11.055.110 zł, w tym odsetki ustawowe 2.523.692 zł (narastająco z uwzględnieniem lat ubiegłych).

W sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego wydano w 2013 r. łącznie 928 decyzji administracyjnych.

Rozdział 10

POTRZEBY W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ

* Utrzymanie zatrudnienia wykwalifikowanej kadry, szczególnie w zakresie świadczenia specjalistycznej pracy socjalnej i profilaktyki społecznej, oraz utrzymanie adekwatnego do potrzeb zatrudnienia asystentów rodziny.

* Zabezpieczenie środków finansowych na pokrycie wydatków związanych z opieką i wychowaniem dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

* Zabezpieczenie środków finansowych na zatrudnienie specjalistów, m. in. prawnika, pedagoga, psychologa oraz specjalistę świadczącego usługi w zakresie problemu alkoholowego celem zapewnienia kompleksowego wsparcia i pomocy całej rodzinie.

* Wykonanie standaryzacji mieszkań chronionych w Domu Socjalnym przy ul. Leszczyńskiej 2 w Oświęcimiu zgodnie z obowiązującymi standardami.

* Rozszerzenie zakresu usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób starszych, niepełnosprawnych w godzinach popołudniowych, nocnych i w dni wolne od pracy.

* Zabezpieczenie środków finansowych na wspieranie funkcjonowania placówek wsparcia dziennego na terenie miasta Oświęcim.

- * Kontynuacja projektów dotychczas realizowanych przez tut. Ośrodek.
- * Opracowanie oferty wsparcia dla bezdomnych kobiet i matek z dziećmi oraz doraźnie ofiar przemocy w rodzinie.
- * Podejmowanie działań w zakresie zapewnienia superwizji dla pracowników Ośrodka.

Przewodniczący Rady

Piotr Hertig